

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 10. 9. 2012
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Guillaume Apollinaire – představitel moderní poezie**
Popis využití: poznámky k výkladu vyučujícího, úkoly ověřují, zda žáci dokáží aplikovat a vyhledávat informace
Čas: 15 minut

Guillaume Apollinaire (1880 – 1918)

- francouzský básník, prozaik a dramatik polského původu
- jeho básnické sbírky *Alkoholy* a *Kaligramy* se staly mezníkem ve vývoji francouzské poezie a vytyčily cestu modernímu umění

Alkoholy (1913) – hlavní znaky:

- **polytematičnost** – v básních se vyskytuje mnoho různých témat, složitá skutečnost je zachycena z mnoha úhlů pohledu
- **asociace** – volný proud, sdružování představ; slovo vyvolává určitou představu, s touto představou souvisejí další představy (prázdniny → léto → moře → modrá atd.) – báseň se stává volně plynoucím proudem myšlenkových asociací
- uvolnění dějových souvislostí, prolínání časových rovin, mnoho vzpomínek a zážitků
- odstranění interpunkce, uvolněná struktura básní
- důraz na subjektivní pocity

Sbírka obsahuje mj. i nejznámější polytematickou báseň *Pásmo*.

1. Zjistěte, který významný český spisovatel přeložil *Pásmo* do češtiny.
2. *Pásmo* ovlivnilo několik českých básníků, kteří se stylem tvorby francouzského básníka inspirovali. Uveďte jejich jména a názvy děl. Pomůže vám odborná literatura nebo internet.

Ukázka z básně *Pásmo*:

Tím starým světem přec jsi znaven na
konec
Pastýřko Eiffelko jak bečí stádo mostů
dnes
Řecký i římský starověk se ti už přežily
Zde antické se zdají být už i ty automobily
Jen náboženství zůstalo docela nové jenom
ono
Zůstalo prosté jak hangáry v přístavu
avionů
Jediné neantické v Evropě křesťanství je
Evropan nejmodernější jste vy ó papeži Pie
A tobě brání stud když okna na tebe hledí
Vstoupiti do kostela a jít tam ke zpovědi
Čteš letáky ceníky plakáty jež zpívají
hlasitě
Toť dnešní poesie zatím co prosou žurnály
sytí tě
Jsou krváky po šestáku samé detektivní
případy
Portréty velkých osob a sterá různá záhlaví

(...)

Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy
Cítíš se zcela šťasten na stůl růži ti dali
A místo abys psal svou povídku lenošíš
pohříchu
Hledě na mandelinku spící v růžovém
kalichu

V achátech Svatovítských zříš zděšen své
vlastní rysy
Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe
v nich objevil jsi
Podoben Lazaru kterého světlo drtí
Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské
čtvrti
A ty couváš ve vlastním životě pomalu
Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje k
večeru
Jak v hospodách české písne zpívají

3. Najděte v textu hlavní znaky typické pro sbírku *Alkoholy*, z níž *Pásmo* pochází.
4. V básni je zmíněna také Praha. Které pamětihodnosti autor jmenuje?
5. Zjistěte, jaký vztah měl G. Apollinaire k Praze.

Zdroje:

ČAPEK, Karel. *Francouzská poesie nové doby*. Praha: Fr. Borový, 1920.